

Rudbeckii predikan. Man får här en imponerande föreställning om den klarhet, ordning och reda, som utmärkte denna förkunnelse. Vår tid har här mycket att lära, icke minst den förkunnelse, som går under etiketten »ungkyrklig».

Man skulle kunna tro, att en predikan, med denna otroligt nogranna disposition, skulle i sitt framförande verka schematiskt förtorkad. Att så inte behöver bliva förhållandet, framgår av de av *Hall* utgivna predikningarna. Man förvånas över den konkreta realismen i denna förkunnelse, som ännu gör den fängslande och tilldragande. Bland *Halls* goda urval — tyvärr moderniserat, varigenom en stor del av den egenartade tunga pomp och mäktiga klang, som utmärker tidens språk och som karakteriserat framställningen, gått förlorad — vill jag särskilt nämna Marknadspredikan 1628 såsom exempel på en sådan realistisk förkunnelse. Detta drag har av *Lindberg* blivit klart tecknat i de loci, som tala om den rudbeckianska predikans praktiska och polemiska inriktning. I polemiken valde man inte alltid vapnen med så stor omsorg, men man förde dem alltid med manlighet och mod. *Lindberg* lämnar talrika belägg härför. De äro ock lätta att hitta hos *Hall*. *Hult* låter oss i sin lilla utmärkta skrift — synnerligen lämplig såsom högläsning i ungdomskretsar och kyrkliga scoutkretsar, åt vilka den på det varmaste anbefalles — se en man, som, outtröttlig i sitt kall, var stor på alla områden,

men dock var ojämförligt störst som predikant.

Särskilt intresse erbjuda de partier i *Lindbergs* arbete, som behandla »karakteristiska drag i Rudbeckii förkunnelse». Han påvisar här ett gammaltestamentligt inflytande och en didaktisk-moralisk prägel hos Rudbeckius, som är typisk för ortodoxiens både förkunnelse och teologi. Vad man emellertid för en rätt förståelse av denna tids andliga liv måste hava i minnet, det är, att dess teologi och förkunnelse framför allt var religiöst orienterad. Detta har också av auktor med all tydlighet framhävts på flera ställen. Den framställning av det eskatologiska och pessimistiska draget hos Rudbeckius, som kommer närmast före den avslutande sammanfattningen, är synnerligen förtjänstfullt gjord. Man stannar här inför denna vördnadsvärda och mäktiga gestalt, som med all sin praktiska läggning och i sitt stora intresse för jordiska ting dock så klart såg evighetens realitet och värderade allt annat ringa i jämförelse därmed.

De trenne arbeten, som här berörts, förtjäna att bliva spridda och kända, framför allt av dem, som hava att förkunna Guds Ord. Och vi stå i en så mycket större tacksamhetsskuld till samtliga auktorer, som de genom vad de skrivit röjt vägen för förståelsen av en tid, där vi hava mycket att lära, och som dock synes vara nutidsmänniskorna så främmande.

Gunnar Rosendal.

Introitus- och gradualcyklarna.

Under användandet av introitus- och gradualcyklarna har jag mer och mer funnit, att introituscykeln behöver omarbetas och hänsyn där-

vid tagas ej blott till söndagens ämne och dess plats i kyrkoåret utan även till ingångspsalmens uppgift att förbereda hela gudstjänsten.

Det kan vara av stort värde att sammanställa närbesläktade söndagar och så granska deras psalmer. En sådan grupp bilda tydligen Kristi Förklarings dag, 12 sönd. e. tref. och 17 sönd. e. tref. I förslaget har ps. 328 utplockats på alla dessa tre söndagar. Enligt min mening borde den i sin helhet få utgöra introitus på *en* av dessa dagar, kanske helst på Kristi Förklaring, ehuru den passar väl även på 12 S. e. tref. Till introitus på de två återstående kunde användas 330: 1—3 och 325: 1—3, visserligen mycket vanliga men dock mycket goda ingångspsalmer. Till gradual på 12 S. e. tref. anser jag 329 vara den bästa.

En annan grupp bildas av 2, 10 o. 20 efter trefaldighet. Den första av dessa söndagar har till introitus fått 163: 4; men den versen har ej den rätta introitus-stämningen. Bättre 165: 4 eller ännu hellre 164: 1, 2 med 163: 4—7 såsom gradual. — Att börja en gradual med orden »men ack» anser jag vara en omöj-

lighet. 527: 4—6 på 10 S. e. tref. måste därför strykas. I stället föreslås 426: 3—5 eller 172: 1—6 med 165: 4 till introitus. — På 20 S. e. tref. är 184 given såsom gradual; men varför ej verserna 2—5 i st. f. 4—6? Introitus 450: 1, 2 har jag visst själv föreslagit, men jag skulle ej ogärna se den utbytt mot 173: 1, 2, i vilket fall 22 S. e. tref. finge 189: 1, 2.

Andra grupper äro söndagarna om den kristliga kärleken (4, 6, 13 o. 22 e. trefald.), samt söndagarna om tron (3 e. trettondedagen, 2 i fastan, 11, 19 o. 21 e. trefald.). I fråga om dessa har jag intet annat bestämt önskemål än att gradualen på 13 S. e. tref. får omfatta verserna 6—8 i st. f. 8—10.

Synnerligen önskvärt vore, om diskussionen i denna fråga bleve mera allmän. Här är ju ett område, där präster och organister ha en ständig erfarenhet och där de måste bilda sig en mening.

D. Glimborg.

Credo.

(Till musikbilagan).

Trosbekännelsen i högmässan är visserligen avsedd som en bekännelse till den treenige Guden. Men dess plats omedelbart efter evangeliet förlänar den lika mycket karaktären av en lovsång över Guds välgärningar. Den har därför av ålder sjungits och kan fortfarande enligt vår kyrkohandbok sjungas. 1894 års handbok har tvenne alternativ till credo: dels Apostolicum, avsett för läsning, dels Luthers credopsalm, avsedd för sång. Vill man sjunga trosbekännelsen, är

man sålunda närmast hänvisad till n:r 17 i vår psalmbok.

Sedan 1917 är emellertid som ett tredje alternativ, avsett för högtidsdagar, det s. k. Nicenska credo infört i handboken. Huru skall detta utföras? Där om säges intet uttryckligen. Det placeras blott efter de båda andra alternativen med anvisningen: »Å de större högtidsdagarna må kunna användas följande trosbekännelse». Härav synes framgå, att även om man närmast tänkt sig Nicenum läst, lägger